

cova, že, vrátí-li neb odhodí-li ukradenou věc zloděj na útěku jsoucí a poškozeným stíhaný, neděje se tak (rozuměj zpravidla) z účinné lítosti; a onen předpis nevylučuje proto výhody § 187, jestliže zvláštní okolnosti případu poukazují k tomu, že škoda, byť za okolností v § 188 písm. a) uvedených byla nahrazena z účinné lítosti, protože měl zloděj, třebaš byl ihned po krádeži na útěku stíhán, možnost uniknouti i s ukradenou věcí stíhajícímu ho poškozenému a zmařiti tak její odnětí a vrácení okradenému. I o této otázce, zda měl obžalovaný v době, kdy byl okradeným dostižen a peníze vrátil, na vybranou, buď peníze vrátiti či utéci s nimi v bezpečí (zmařiti jejich odnětí ukrýváním nebo zahazením jich ve vhodné chvíli, t. j. později, kdy by to nebyl okradený zpozoroval) rozsudek uvažuje a vyslovuje, že obžalovaný vrátil peníze (nahradil všechnu škodu z činu jeho vzešlou) zcela dobrovolně (spontanně), ačkoliv měl možnost dáti se na útěk anebo krádež popřítí a peníze ve vhodné chvíli (viz shora) odhoditi... neb aspoň část peněz ukrýti. Avšak stížnost napadá výrok ten zmatkem neúplnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř., vytýkajíc jednak výslovně, že nalézací soud nepřihlížel k předchozím trestům obžalovaného pro krádež, jednak uvádějíc, že nezáleží na tom, zda obžalovaný skutečně běžel a utíkal, on sám prý praví, že ho silně bolely nohy a že nemohl běžeti. První výtku neobstojí; nehledíc k tomu, že rozsudek mluví o kvalifikaci krádeže podle § 176 II a) tr. zák., která spočívá právě na předchozích trestech obžalovaného, nevylučují tresty ty nikterak, že v souzeném případě nahradil obžalovaný, ač to po případě mohl opomenouti, škodu k naléhání poškozeného, jež předpokladu účinné lítosti neruší. Věťami na druhém místě citovanými poukazuje stížnost zřetelně k neúplnosti soudního výroku, nastavší tím, že v předpokladech závěru o dobrovolnosti, spontannosti náhrady není zmínky o výpovědi obžalovaného: »nemohl jsem jíti rychle, bolely mne mnoho nohy«. Vytýkajíc tuto neúplnost je stížnost v právu. Přihlížení k onomu údaji obžalovaného mohlo dáti úvahám soudu jiný směr a přiměti jej k závěru, že obžalovaný neměl pro tělesný neduh naděje uniknouti okradenému útěkem, že neměl na vybranou možnosti shora naznačené a nemohl zabrániti, by mu okradený peníze neodebral, nevrátili je sám, a že tedy nevrátil peněz dobrovolně, nýbrž jsa k tomu nucen a nemaje jiného východiska. Neúplnost ta dotýká se tedy skutečnosti s hlediska § 187 a i § 188 písm. a) tr. zák. rozhodné. Pro vyličené zmatky § 281 čís. 5 a čís. 9 písm. b) tr. ř. bylo rozsudek, pokud iest jimi stižen a stížností napaden, zrušiti a, ježto skutečnosti v rozsudku a jeho důvodech zjištěné nestačí pro posouzení, zda se stala náhrada škody z účinné lítosti či nikoliv, uznati dále, jak se stalo.

Čís. 3092.

Skutková podstata zločinu podle § 83 tr. zák. (II případ) vyžaduje, by pachatel vnikl a byl si těž vědom, že vniká do domu nebo příbytku proti zřejmě projevené neb alespoň podle okolností předpokládané vůli oprávněného (jeho zástupce).

Pohrůžka (§ 98 b) tr. zák.) nemusí býti pronesena ústně, může záležeti i v konkludentním jednání, které je s to vzbuditi v ohrožené osobě

důvodné obavy a které je touto osobou v témž smyslu pojímáno; rozdíl od útisku; ten má na mysli jen takové pohružky, které nemají způsobnosti vzbuditi důvodnou obavu.

Forma, v níž se výzva ke zprotivení se ve smyslu § 279 tr. zák. projevuje, může býti různá; nevyžaduje se, by byla taková, by již sama o sobě poukazovala se vší určitostí na úmysl pachatelův. Nezáleží na tom, jak se přítomné osoby k vybízení podle § 279 tr. zák. zachovají, zda výzva slibovala skutečný výsledek; stačí abstraktní ohrožení veřejného pokoje a řádu.

V subjektivním směru vyžaduje se ke skutkové podstatě § 279 tr. zák. vědomí pachatelovo, že v jeho slovech je obsažen projev, jímž se více osob vyzývá ku spolupomoci nebo odporu proti vrchnosti; pro zjištění tohoto vědomí stačí, že měl pachatel úmysl vybízet ku zprotivení se.

(Rozh. ze dne 17. února 1928, Zm II 385/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 8. července 1927, jímž byli obžalovaní, byvše obžalováni pro zločin veřejného násilí podle § 83 tr. zák. a pro přečin shluknutí podle § 283 tr. zák., Jindřich B. kromě toho pro přečin shluknutí podle § 279 tr. zák., uznáni vinnými přestupkem podle § 1. zákona o útisku ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n. a přečinem shluknutí podle § 283 tr. zák., Jindřich B. mimo to přečinem shluknutí podle § 279 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byli obžalovaní v rozsudečném výroku pod 1) až 32) uvedení uznáni vinnými přestupkem podle § 1 zákona o útisku, v tomto výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a souvisejících s ním výrocích jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Zmateční stížnosti obžalovaných, pokud směřovaly proti výroku, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem podle § 1 zákona o útisku, poukázal na toto rozhodnutí; jinak, tudíž ohledně přečinů podle § 283 a 279 tr. zák. stížnosti zamítl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Ke zmateční stížnosti státního zastupitelství: Státní zastupitelství na padá rozsudek jen potud, pokud jím byli obžalovaní v rozsudečném výroku pod 1 až 32 uvedení odsouzeni pouze pro přestupek podle § 1 zákona o útisku a nikoli pro zločin podle § 83 tr. zák., jak bylo na ně žalováno, nebo pro zločin podle § 98 b) tr. zák. Dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 10, správně jen čís. 5 a 10 § 281 tr. ř. a nelze jí upříti částečné oprávnění. Bezdůvodnou je stížnost, pokud se domáhá odsouzení obžalovaných pro zločin podle § 83 tr. zák., uplatňujíc, že se podle § 83 II. případ tr. zák. nevyžaduje, by pachatel měl úmysl, vniknouti protiprávně do domu někoho jiného, by tam vykonal násilí, že naopak stačí, vnikne-li s více sebranými lidmi do budovy někoho jiného, aniž by se požadovalo, by měl již předem úmysl vykonati násilí; stačí prý úplně, bylo-li po bezprávném vniknutí násilí skutečně vyko-

náno, a na nejvýše by se vyžadoval dolus eventualis vykonati násilí. Lze ponechat stranou otázku, zda zmateční stížnost státního zastupitelství právem vytýká v tomto směru napadenému rozsudku mylný právní výklad zákona, neboť, i kdyby bylo lze přisvědčiti zmateční stížnosti, že nalézací soud, řeše otázku subjektivního zavinění v uvedeném směru, nevycházel ze správného hlediska právního, nemůže k odsuzujícímu výroku podle § 83 tr. zák. dojít již proto, že nalézací soud ve zjištěních a v úvahách rozsudkových, jimiž odůvodnil nedostatek předchozího úmyslu, vykonati násilí, zároveň po skutkové stránce vyloučil stěžejný předpoklad zločinu veřejného násilí podle § 83 (II. případ) tr. zák., totiž vniknutí do domu nebo do příbytku. Skutková podstata tohoto zločinu vyžaduje, by pachatel vnikl a byl si též vědom, že vniká do domu nebo příbytku proti zřejmě projevené neb alespoň podle okolností předpokládané vůli oprávněného, pokud se týče jeho zástupce. Zabývá se otázkou, za jakým účelem a v jakém úmyslu se obžalovaní dostavili na místo činu, nalézací soud shledává hodnověrným, že mnozí z obžalovaných uvěřili výzvě, by si šli pro remuneraci, a dostavili se do ředitelské budovy a do kanceláře ředitele M-e beze všeho nepřátelského úmyslu, a neodmítá jako nehodnověrné ani tvrzení jiných obžalovaných, že tam šli pouze ze zvědavosti. Dochází-li v zápětí nalézací soud k úsudku, že se nepodařilo prokázati obžalovaným (t. j. každému z obžalovaných) zlý úmysl ve smyslu před tím uvedeném, při čemž rozsudek hned podotýká, že to ovšem nikterak nevylučuje, že obžalovaní pojali zlý úmysl na místě samém, když se dověděli, že jde o mystifikaci, — nelze tomuto závěru podle celé souvislosti, v níž se nachází, a podle úvah jej odůvodňujících rozuměti jinak, než že nalézací soud jím nejen zjišťuje, že obžalovaní nejednali ve zlém úmyslu, o němž se mluví v předcházejícím odstavci rozhodovacích důvodů, t. i. v úmyslu vniknouti do ředitelské budovy a do kanceláře ředitele M-e, by na něm bylo vykonáno násilí, nýbrž tím zároveň — a to způsobem, jemuž zmateční stížnost nedokázala formální vadnost podle čis. 5. § 281 tr. ř. — vylučuje též jakýkoliv jiný úmysl bezprávný (rozsudek praví »nepřátelský«), pro nějž by si obžalovaní byli musili býti a byli též vědomi, že, vstupující do budovy pokud se týče do kanceláře, vnikají do domu nebo příbytku proti projevené neb i jen podle okolností předpokládané vůli oprávněného, takže již z toho důvodu nelze tu mluvit o skutkové podstatě zločinu podle druhé věty § 83 tr. zák. Uplatňuje-li stížnost, že rozsudečný výrok je nejasným a neúplným (čís. 5 § 281 tr. ř.), ježto neuvádí, kteří z obžalovaných věřili nesprávné výzvě, že se budou vypláceti remunerace, pokud se týče kteří šli do budovy pouze ze zvědavosti, neuplatňuje tím okolnosti právně závažné. Nezáleží na tom, že rozsudek neuvádí jménem, které obžalované počítá do té neb oné skupiny; rozhodné je pouze, že o žádném z nich nevzal za prokázaný zlý úmysl ve smyslu právě vyloženém, ať již z té či z oné příčiny.

Oprávněnou jest však stížnost, pokud vytýká, že nalézací soud neshledal v jednání obžalovaných ani skutkovou podstatu zločinu podle § 98 b) tr. zák. Soud odmítl kvalifikaci podle § 98 b) tr. zák. proto, že pohrůžky, jichž bylo použito, nedosáhly intensity a kvality, jakou předpokládá onen §. Potvrdil prý svědek M., že se členové delegace chováli

klidně, že pouze kategoričky žádali remunerace a, že mu nijak nevyhrožovali a že hrozivá situace a pocit tísně plynul pouze z hlučícího davu shomážděných několika set dělníků. Nálezací soud opoměl však, jak stížnost oprávněně vytýká, při uvažování o otázce intensity pohrůžek, pokud se týče kvality jednání obžalovaných hodnotiti důležitou a svědkem M-em potvrzenou okolnost, že, když prvá deputace oznámila přítomným dělníkům výsledek jednání, začali tito křičeti a pískati a že padly z jejich řad pohrůžky jako: »Pověste mu bachory na plot, chyt'te ho pod krk, dejte ho nám sem, my s ním budeme jednat, při jednání musí pomoci browning« a pod., že se svědek obával uskutečnění vyhrůžek a, že členové druhé deputace jednali s ním ve hrozivém tonu. Tuto poslední okolnost jakož i uvedenou pohrůžku bere ostatně nálezací soud za prokázány hned na počátku rozsudkových důvodů, aniž by je však hodnotil věcně v části zabývající se zločinem podle § 98 b) tr. zák. Opomenutí nálezacího soudu dotýká se podstaty věci. Neboť okolnost, že se svědek M. obával uskutečnění vyhrůžek a že zjištěná situace byla takového rázu, že M. právem mohl míti obavu, že zlo mu pohrůžkami opovězené bude ve skutek uvedeno, mohla by nasvědčovati jednak nebezpečnosti pohrůžky ve smyslu § 98 b) tr. zák., jednak její způsobilosti vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu. Zjištěním této způsobilosti pohrůžky byla by však zjištěna podstatná složka skutkové podstaty zločinu vydírání podle § 98 b) tr. zák. a tím by bylo vyloučeno podřadění jednání obžalovaných pod § 1 zákona o útisku, jenž má na mysli jen takové pohrůžky, které nemají způsobilost vzbuditi důvodnou obavu (sb. n. s. čís. 2722). Dále uplatňuje stížnost důvodně, že pohrůžka nemusí býti pronesena ústně a že může záležeti v konkludentním jednání, které je s to vzbuditi v ohrožené osobě důvodné obavy a které je touto osobou v témž smyslu pojímáno a, že zjištěné jednání obžalovaných bylo toho druhu. Zmateční stížnost vytýká rozsudku právem i vnitřní odpor podle čís. 5 § 281 tr. ř. V rozsudku se totiž praví, že nelze činiti členy delegace zodpovědnými za projevy ze středu ostatních dělníků, aniž bylo prokázáno, že se s nimi stotožňují ve směru některého z obou shora uvedených zločinů (to jest § 83 nebo 98 b) tr. zák.). Leč onen výrok nelze uvést v soulad s těmito zjištěními rozsudku: že jest nesporně prokázáno, že všichni obžalovaní v rozhodné době, kdy se konalo jednání delegátů s ředitelem M-em o vánoční remuneraci, byli na místě, ať již v budově nebo před ní — přítomni v tom úmyslu, by již svou hrozivou převahou a svými pohrůžkami činili nátlak na svobodné rozhodnutí veditele M-e, a, by tím na něm bezprávně vynutili povolení vánoční remunerace; že všichni obžalovaní jednali ve společném zlém úmyslu a že proto každý z nich nese zodpovědnost za pohrůžky, které z jejich středu padly, že i členové deputace nesou stejnou vinu, ježto dlužno v nich spatřovati právě nástroj společného zlého úmyslu. Reprodukovaná rozsudková zjištění jsou opravdu v rozporu mezi sebou: jsouť jimi ve příčině subjektivní viny členů deputace, tedy v rozhodné otázce zjištěny současně skutečnosti, které se navzájem vylučují, nemohouce logicky vedle sebe obstáti (čí. 5 § 281 tr. ř.). Je proto založen jak důvod zmatečnosti čís. 5 — tak i čís. 10 § 281 tr. ř., kdežto důvod čís. 9 a) 281 tr. ř. nepřichází v úvahu. Odůvodněné zmateční stížnosti stát-

ního zastupitelství bylo proto vyhověti a uznati právem, jak se stalo. V důsledku toho stávají se bezpředmětnými zmateční stížnosti obžalovaných, pokud napadají rozsudek ve směru § 1 zákona o útisku; neboť v tomto ohledu byla věc následkem zrušení rozsudku odkázána na soud první stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí. Netřeba se proto obírat příslušnými vývody zmatečných stížností, jež bylo v tomto směru odkázati na rozhodnutí o zmateční stížnosti státního zastupitelství.

Ke zmateční stížnosti Jindřicha B-ě pro přečin podle § 279 tr. zák. Stížnost vytýká, že nalézací soud neodůvodňuje dostatečným způsobem subjektivní stránku shluknutí, že totiž obžalovaný chtěl výrokem za vinu mu kladeným vybízeti dav ke společné pomoci nebo ke zprotivení se. Soud se prý nezabývá otázkou, zda byla slova obžalovaného pouhou poznámkou, či zda byla přednesena způsobem, z něhož by se dalo souditi, že obžalovaný chtěl touto poznámkou přiměti dav k tomu, by výzvy četníků neuposlechl. Sám soud označuje prý jednání obžalovaného jako pouhé vyjádření a nikoli iako vyzývání. Stížnost je bezdůvodna. Nalézací soud vyslovuje, že úmyslem stěžovatelovým bylo, svým výrokem: »Nepůjdeme, dokud nám to nepodepíše« působiti na shromážděné, by neuposlechl výzvy k rozchodu, a tím je vybízeti ke zprotivení se rozkazu, danému službu konajícími četníky. Úmysl ten plyne podle přesvědčení nalézacího soudu z dané situace sám sebou. V napadeném výroku je obsaženo a zjištěno vše, co stížnost postrádá. Ie v něm zjištěn úmysl obžalovaného a jeho směr, totiž vybízeti shromážděné dělníky ke zprotivení se. Zjištěním tím je zároveň řečeno, co obžalovaný svými slovy chtěl; vždyť činnost úmyslná je pojmově činností chtěnou. Forma, v níž se výzva ke zprotivení se projevuje, může býti různá a nevyžaduje se, by byla taková, by již sama o sobě poukazovala se vši určitostí na úmysl pachatelův. V souzeném případě stal se ostatně projev obžalovaného takovým způsobem, že skutečně nemůže býti pochybnosti o jeho pravém významu a smyslu. Napadeným výrokem soudu je současně zjištěno, že slova obžalovaného nebyla pouhou bezvýznamnou a bezmyšlenkovitou poznámkou; nebylo zapotřebí tuto samozřejmost v rozsudku zvláště zdůrazňovati. Po subjektivní stránce vyžaduje se arci ke skutkové podstatě § 279 tr. zák. vědomí pachatele, že v jeho slovech je obsažen projev, jímž se více osob vyzývá ke spolupomoci nebo k odporu proti vrchnosti. Ieč toto vědomí je u obžalovaného zjištěno tím, že měl úmysl vybízeti ke zprotivení se; neboť jednání úmyslné je podle právních i logických pravidel jednáním chtěným a vědomým. Nalézací soud odůvodňuje také jsoucnost zlého úmyslu dostatečně poukazem na to, že plyne sám sebou z dané situace. O nedostatku důvodů podle čís. 5 § 281 tr. ř. nemůže býti řeči, když zmatečností je ohrožen jen naprostý nedostatek důvodů. Bezdůvodnou je posléze stížnost, pokud vytýká, že rozsudek postrádá po objektivní stránce zjištění, že obžalovaný pronesl závadná slova takovým způsobem, že byla způsobila působiti na dav, by se skutečně četnictvu zprotivil. Co se týče způsobu, v jakém je projev učiněn, poukazuje se k tomu, co bylo již řečeno. Jinak budiž stížnosti připomenuto, že taková vybízení, o jaké jde, jsou již sama o sobě způsobila ohroziti veřejný pokoj a řád, jež chrániti je účelem § 279 tr. zák., bez ohledu na to, zda u přítomných osob dojdou

souhlasu či nikoli. Nezáleží na tom, jak se přítomné osoby k vybízení podle § 279 tr. zák. zachovají, zda výzva slibovala skutečný výsledek; stačí abstraktní ohrožení veřejného pokoje a řádu, kteréžto ohrožení tkví v samém činu. V souzeném případě lze ostatně o způsobilosti jednání obžalovaného, stížností postrádané, tím méně pochybovati, ana žádná z přítomných osob neprojevila nesouhlas s výzvou obžalovaného. Zmateční stížnost bylo proto zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 3093.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Za »právní jednání« ve smyslu § 1 zákona lze považovati jen jednostranné nebo vícestranné projevy vůle, směřující k určitému právnímu účinku; nespadá sem podání vylučovací žaloby.

(Rozh. ze dne 18. února 1928, Zm I 564/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 15. července 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem zmaření exekuce podle § 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, jež se dovolává důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění. Ze skutkových zjištění rozsudku plyne, že obžalovaný, proti němuž vedla úrazová pojišťovna dělnická v Praze mobilární exekuci pro nedoplatek na příspěvcích ve výši 17.886 Kč 96 h, podal den před tím, kdy měly býti zabavené svršky prodány veřejnou dražbou, žalobu na zrušení této mobilární exekuce ve smyslu § 37 ex. ř. s návrhem na odložení exekuce jménem a bez vědomí svého bratra Františka K-y a, jak obžalovaný sám přiznal, v úmyslu, by zabránil exekuční dražbě. To se mu také podařilo, ježto podání oné žaloby mělo za následek, že byla mobilární exekuce odložena až do právoplatného rozhodnutí o vylučovací žalobě, pokud se týče později, když ve sporu o této žalobě nastal klid řízení podle § 256 ex. ř., až do 31. září 1926. Nálezací soud spatřuje v tomto jednání obžalovaného přečin zmaření exekuce vymyšlením právního jednání podle § 1 zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. Podle rozsudkového výroku spočívá toto vymyšlené právní jednání obžalovaného v tom, že podal jménem Františka K-y bez jeho vědomí žalobu na zrušení, pokud se týče na odložení povolené již exekuce. Nálezací soud spatřuje tedy právní jednání, jímž měla býti exekuce podle § 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. zmařena, již v podání oné vylučovací žaloby. Tomu nasvědčuje také věta rozsudkových důvodů, kde se praví, že obžalovaný »si vymyslel právní jednání, neboť podal jménem svého bratra Františka K-y žalobu, že jest tento majitelem zabavených a k dražbě určených věcí«. S názorem nalé-